

Innhold

Forord	5
Kapittel 1 Innledning	25
1.1 Fagbeskrivelse	25
1.1.1 Problemstillingen	25
1.1.2 Kolliderende rettigheter i samme formuesgode	26
1.1.2.1 Rettighetsovergang og rettighetskollisjon	26
1.1.2.2 Tredjepart og plassering i suksessjonsrekken ...	27
1.1.2.3 Tredjeparts rettighet – forutsetningen for rettighetskollisjon	28
1.1.2.4 Dobbeltdisposisjoner og sekundær- disposisjoner	29
1.1.2.5 Tvilstilfeller – illustrert ved Slåtto Husbygg ...	29
1.1.3 Ulike typer rettighetskollisjoner	31
1.1.3.1 Oversikt	31
1.1.3.2 Totale rettighetskollisjoner	31
1.1.3.3 Partielle rettighetskollisjoner	32
1.1.3.4 Prioritetskonflikter	32
1.1.4 Rettighetskollisjon og tredjepartsvist	33
1.1.4.1 Innledende bemerkninger	33
1.1.4.2 Avkall på rett	33
1.1.4.3 Alternative rettslige krav	34
1.2 Fagets rettslige plassering	34
1.2.1 Innledning	34
1.2.2 Tingsretten som del av formueretten	34
1.2.3 Statisk og dynamisk tingsrett	35
1.2.4 Dynamisk tingsrett som selvstendig fagområde	36
1.2.5 Forholdet til avtale- og obligasjonsretten	37
1.2.5.1 Problemstillingen	37
1.2.5.2 Spørsmålet om det er rettighetskollisjon	38
1.2.5.3 Konsekvensene av en rettighetskollisjon	42
1.3 Noen grunnbegreper	42
1.3.1 Oversikt	42
1.3.2 Erverv og ervervs måter	43
1.3.2.1 Innledende bemerkninger	43
1.3.2.2 Avtaleerverv	44
1.3.2.3 Kreditorbeslag	45

	1.3.2.4	Andre ervervs måter	46
1.3.3		Hjemmelskonflikt og suksesjonskonflikt	46
	1.3.3.1	Grunnlaget for inndelingen	46
	1.3.3.2	Inndelingens rettslige betydning	47
	1.3.3.3	Noen tvilstilfeller	47
1.3.4		Formuesgoder og formuesrettigheter	48
	1.3.4.1	Oversikt	48
	1.3.4.2	Formuesgodene	48
	1.3.4.3	Rettigheter i formuesgoder	49
	1.3.4.4	Rettigheter som selvstendig formuesgode	50
	1.3.4.5	Fordringer og andre rettighetsposisjoner som formuesgode	51
	1.3.4.6	Registrering og dokumenttilknytning	51
1.3.5		Rettsvern – sikringsakt og rettsvernsakt	52
	1.3.5.1	Problemstillingen	52
	1.3.5.2	Rettsvern	52
	1.3.5.3	Sikringsakt og rettsvernsakt	53
	1.3.5.4	Dobbelt rettsvernsakt	54
1.4		Rettskildebildet	55
	1.4.1	Oversikt	55
	1.4.2	Lovgivningen	56
	1.4.3	Rettspraksis	58
	1.4.4	Hensyn og systembetraktninger	58
	1.4.5	Juridisk teori	60
1.5		Forholdet inter partes	62
	1.5.1	Problemstillingen	62
	1.5.2	Avhenderens ansvar overfor erververen	63
	1.5.2.1	Generelt om rettsmangel	63
	1.5.2.2	Ansvar for rettsmangel	64
	1.5.2.3	Tredjepartsinnsigelse som rettsmangel	66
	1.5.2.4	Erververens valgrett	67
	1.5.3	Avhenderens ansvar overfor den berettigede	68
	1.5.3.1	Oversikt	68
	1.5.3.2	Ansvar i kontraktsforhold	68
	1.5.3.3	Ansvar utenfor kontraktsforhold	69
	1.5.4	Ansvar ved kreditorbeslag	70
	1.5.4.1	Oversikt	70
	1.5.4.2	Ansvar for kreditorskade	70
	1.5.4.3	Ansvar ved proforma	71
1.6		Oversikt over den videre fremstillingen	71
Kapittel 2 Avtalebasert godtroerverv			72
2.1		Innledende bemerkninger	72
	2.1.1	Alminnelig utgangspunkt	72

2.1.2	Ekstinksjon som unntak fra utgangspunktet	74
2.1.3	Ekstinksjonsreglenes begrunnelse	75
2.1.4	Nærmere om legitimasjon	76
2.1.5	Oversikt over den videre fremstillingen	78
2.2	Ekstinksjonsreglenes anvendelsesområde	79
2.2.1	Problemstillingen	79
2.2.2	Formuesgodets avgrensning	79
2.2.3	Ervervs måten	81
2.2.3.1	Oversikt	81
2.2.3.2	Avtalebasert erverv	81
2.2.3.3	Avtalelignende ervervs måter	82
2.2.3.4	Spørsmålet om krav til vederlag	82
2.2.3.5	Forutsetningen om gyldig erverv	83
2.2.4	Konflikttypen	85
2.2.4.1	Oversikt	85
2.2.4.2	Ekstinksjonsregler som gjelder for begge konflikttypene	85
2.2.4.3	Ekstinksjonsregler som gjelder for en bestemt konflikttype	85
2.3	Alminnelige vilkår for ekstinksjon	86
2.3.1	Oversikt	86
2.3.2	Legitimasjon	86
2.3.3	Sikringsakt	87
2.3.4	God tro	88
2.3.4.1	Oversikt	88
2.3.4.2	Godtrokravets funksjon og begrunnelse	90
2.3.4.3	Generelt om aktsomhetsvurderingen	92
2.3.4.4	Momenter i aktsomhetsvurderingen	94
2.3.4.5	Særskilt undersøkelsesplikt	102
2.3.4.6	Identifikasjon	106
2.3.4.7	Tidspunktet for godtrovurderingen	109
2.3.4.8	Bevisbyrden	109
2.4	Rettsvirkninger av ekstinksjon	110
2.4.1	Generelt om ekstinksjonsvirkningen	110
2.4.2	Forholdet til ervervsgrunnlaget	111
2.4.3	Begrenset ekstinksjonsvirkning	112
2.4.4	Avledet ekstinksjonsvirkning	112
2.5	Særlig om ekstinksjon på ulovfestet grunnlag	112
2.5.1	Innledning	112
2.5.1.1	Problemstillingen	112
2.5.1.2	To ulike typetilfeller	113
2.5.1.3	Forholdet til de lovfestede ekstinksjonsreglene	115
2.5.1.4	Forholdet til bortfall av eiendomsrett inter partes	116

2.5.1.5	Oversikt over den videre fremstillingen	118
2.5.2	Grunnvilkår	118
2.5.2.1	Innledende bemerkninger	118
2.5.2.2	Legitimasjon	119
2.5.2.3	God tro	122
2.5.2.4	Sikringsakt	124
2.5.2.5	Sammenfatning	125
2.5.3	Tilleggs momenter	125
2.5.3.1	Oversikt	125
2.5.3.2	Erververens innrettelse	126
2.5.3.3	Erververens investeringer	126
2.5.3.4	Tidsmomentet	129
2.5.3.5	Rette eiers forhold	130
2.5.3.6	Interesseavveiningen	132
2.5.4	Forholdet til EMK	133
2.5.5	Oppsummering	135
Kapittel 3 Godtroererv av fast eiendom		136
3.1	Innledning	136
3.1.1	Rettslig plassering	136
3.1.2	Generelt om godtroererv av fast eiendom	136
3.1.3	Oversikt over den videre fremstillingen	137
3.2	Litt om tinglysning	137
3.2.1	Tinglysningsloven	137
3.2.2	Grunnboken	138
3.2.2.1	Oversikt	138
3.2.2.2	Grunnboken som rettighetsregister	138
3.2.2.3	Grunnboken som realregister	139
3.2.2.4	Grunnboksblad og registerenhet	139
3.2.3	Grunnbokshjemmel	140
3.2.3.1	Begrepsforklaring	140
3.2.3.2	Grunnbokshjemmelens innhold	141
3.2.3.3	Hva grunnbokshjemmelen omfatter	141
3.2.3.4	Avtalte og lovfestede begrensninger	142
3.2.4	Hjemmelshavers rolle ved rettsstiftelser	144
3.2.4.1	Oversikt	144
3.2.4.2	Tinglysning av frivillige rettsstiftelser	144
3.2.4.3	Tinglysning av tvangsforretninger	147
3.2.4.4	Tinglysning av overføring til panthaver	148
3.2.4.5	Tinglysning av skifteskjøte	148
3.2.4.6	Tinglysning av dom	149
3.2.4.7	Tinglysning av stevning	149
3.2.5	Registrering i grunnboken	151
3.2.5.1	Oversikt	151

	3.2.5.2	Innsending	152
	3.2.5.3	Registrering	153
	3.2.5.4	Foreløpig og endelig registrering	155
3.2.6		Kontroll og troverdighet	156
	3.2.6.1	Oversikt	156
	3.2.6.2	Begrenset dokumentkontroll	156
	3.2.6.3	Grunnbokens positive troverdighet	157
	3.2.6.4	Grunnbokens negative troverdighet	157
3.2.7		Sletting fra grunnboken	158
	3.2.7.1	Oversikt	158
	3.2.7.2	Sletting på begjæring	158
	3.2.7.3	Sletting av eget tiltak	159
	3.2.7.4	Uriktig sletting	162
3.2.8		Overprøving av tinglysingsavgjørelser	163
3.3		Hjemmelskonflikten	164
	3.3.1	Oversikt	164
	3.3.2	Ekstinksjonsregelens virkeområde	165
	3.3.3	Vilkår for ekstinksjon	167
	3.3.3.1	Oversikt	167
	3.3.3.2	Legitimasjon	168
	3.3.3.3	Sikringsakt	168
	3.3.3.4	God tro	169
3.3.4		Virkningen av ekstinksjon	173
	3.3.4.1	Problemstillingen	173
	3.3.4.2	Avtalerettslig ugyldighet	173
	3.3.4.3	Andre privatrettslige ugyldighetsgrunner	175
	3.3.4.4	Lovfestede unntak	177
	3.3.4.5	Særlig om proforma	183
	3.3.4.6	Hus på fremmed grunn	188
	3.3.4.7	Offentligrettslige regler	190
	3.3.4.8	Innsigelser som ikke ekstingveres	192
3.4		Suksesjonskonflikten	194
	3.4.1	Innledning	194
	3.4.2	Ekstinksjonsregelens virkeområde	195
	3.4.3	Vilkår for ekstinksjon	196
	3.4.3.1	Oversikt	196
	3.4.3.2	Sikringsakt	197
	3.4.3.3	Legitimasjon	197
	3.4.3.4	God tro	197
3.4.4		Virkningen av ekstinksjon	203
	3.4.4.1	Utgangspunkt	203
	3.4.4.2	Rettserverv som går foran	203
	3.4.4.3	Rettserverv som er likestilt	205
3.4.5		Rettserverv som ikke ekstingveres	207

	3.4.5.1	Innledning	207
	3.4.5.2	Unntakene for legale rettigheter	208
	3.4.5.3	Unntaket for rettsverv ved hevd	212
	3.4.5.4	Unntakene i tinglysningsloven § 22	215
3.5		Noen særlige spørsmål	219
	3.5.1	Innledning	219
	3.5.2	Rettsstiftelse gjennom forbehold	219
	3.5.3	Ratihabisjon	221
	3.5.4	Tinglysningsfeil	224
	3.5.4.1	Problemstillingen	224
	3.5.4.2	Registerførerens retteplikt	224
	3.5.4.3	Rettighetskollisjonen	227
	3.5.4.4	Statens erstatningsplikt	229
Kapittel 4 Godtroererv av løsøre			233
4.1		Innledning	233
4.2		Ekstinkjonsregelens anvendelsesområde	233
	4.2.1	Problemstillingen	233
	4.2.2	Formuesgodets avgrensning	234
	4.2.2.1	Generelt om løsøre	234
	4.2.2.2	Avgrensningen mot fast eiendom	234
	4.2.2.3	Avgrensningen mot fordringer	236
	4.2.2.4	Avgrensningen mot immaterielle rettigheter	237
	4.2.2.5	Avgrensningen mot realregistrerbart løsøre	237
	4.2.2.6	Unntaket for kunstverk, antikviteter og museumsgjenstander	239
	4.2.2.7	Særreglene for motorvogn	242
	4.2.3	Ervervs måten	242
	4.2.3.1	Innledende bemerkninger	242
	4.2.3.2	Salg	243
	4.2.3.3	Annen avhending	244
	4.2.3.4	Vederlag	247
4.3		Vilkår for ekstinksjon	249
	4.3.1	Innledning	249
	4.3.2	Legitimasjon	249
	4.3.2.1	Oversikt	249
	4.3.2.2	Legitimasjonsvilkårets funksjon	250
	4.3.2.3	Legitimasjonsvilkårets innhold	250
	4.3.2.4	Tidspunktet	252
	4.3.3	Sikringsakt	253
	4.3.3.1	Oversikt	253
	4.3.3.2	Sikringsaktens funksjon	253
	4.3.3.3	Sikringsaktens innhold	254
	4.3.3.4	Enkelte særlige tilfeller	257

4.3.4	God tro	258
4.3.4.1	Innledende bemerkninger	258
4.3.4.2	Aktsomhetsvurderingen	259
4.3.4.3	Undersøkelsesplikten	263
4.3.4.4	Tidspunktet for godtrovurderingen	264
4.4	Virkninger av ekstinksjon	266
4.4.1	Rettslig utgangspunkt	266
4.4.2	Innsigelser som ekstingveres	266
4.4.3	Innsigelser som er i behold	268
4.4.3.1	Oversikt	268
4.4.3.2	Tyveri, brukstyveri og ran	269
4.4.3.3	Vold eller trussel om vold	270
4.4.3.4	Rettsvirkningen	271
4.4.4	Sidevirkninger	271
4.5	Vindikasjon	272
4.5.1	Utgangspunkt	272
4.5.2	Krav mot mottaker i ond tro	273
4.5.3	Krav mot godtroende mottaker	273
4.5.4	Godtroende mottakers krav på utgiftsdekning	275
4.6	Noen særlige spørsmål	277
4.6.1	Innledende bemerkninger	277
4.6.2	Tinglyst salgspant eller utlegg i motorvogn	277
4.6.3	Særlige regler for kulturobjekter	279
4.6.3.1	Innledende bemerkninger	279
4.6.3.2	Kulturobjekter	279
4.6.3.3	Utgravninger	280
4.6.3.4	Frist for fremsettelse av vindikasjonskrav	281
4.6.3.5	Erstatningsplikt	282
4.6.3.6	Forholdet til ellers gjeldende regler om godtroerverv	283
4.6.4	Ellers gjeldende regler om godtroerverv	283
4.6.4.1	Oversikt	283
4.6.4.2	Reglene i kommisjonsloven §§ 54 og 55	283
4.6.4.3	Ulovfestede ekstinksjonsregler	284
Kapittel 5 Godtroerverv av enkle krav		286
5.1	Innledning	286
5.1.1	Enkle krav og enkle gjeldsbrev	286
5.1.2	Generelt om overdragelse av krav	287
5.1.3	Forholdet til debitor cessus	288
5.1.3.1	Utgangspunkt	288
5.1.3.2	Innsigelser	288
5.1.3.3	Motregning	289
5.1.3.4	Frigjørende betaling	289

5.1.4	Oversikt over den videre fremstillingen	290
5.2	Hjemmelskonflikten	290
5.3	Suksesjonskonflikten	291
5.3.1	Innledning	291
5.3.2	Ekstinksjonsregelens anvendelsesområde	291
5.3.2.1	Oversikt	291
5.3.2.2	Generelt om avhendelse	291
5.3.2.3	Avhendelse uten vederlag	292
5.3.2.4	Begrensede rettsstiftelser	292
5.3.3	Vilkår for ekstinksjon	293
5.3.3.1	Oversikt	293
5.3.3.2	Legitimasjon	293
5.3.3.3	Sikringsakt	293
5.3.3.4	God tro	295
5.3.4	Virkninger av ekstinksjon	296
Kapittel 6 Godtroerverv av andre formuesgoder		298
6.1	Innledning	298
6.2	Realregistrerbare formuesgoder	298
6.2.1	Innledning	298
6.2.2	Hjemmelskonflikten	299
6.2.2.1	Oversikt	299
6.2.2.2	Skip	299
6.2.2.3	Luftfartøy	300
6.2.2.4	Kraftledninger	300
6.2.2.5	Utvinningstillatelser	300
6.2.2.6	Akvakulturtillatelser	301
6.2.2.7	Elsertifikat	302
6.2.3	Suksesjonskonflikten	302
6.2.3.1	Oversikt	302
6.2.3.2	Skip	303
6.2.3.3	Luftfartøy	303
6.2.3.4	Kraftledninger	305
6.2.3.5	Utvinningstillatelser	305
6.2.3.6	Akvakulturtillatelser	305
6.2.3.7	Elsertifikat	305
6.3	Finansielle instrumenter	306
6.3.1	Innledning	306
6.3.2	Hjemmelskonflikten	307
6.3.2.1	Ekstinksjonsregelens anvendelsesområde	307
6.3.2.2	Vilkår for ekstinksjon	307
6.3.2.3	Virkninger av ekstinksjon	308
6.3.3	Suksesjonskonflikten	308
6.3.4	Forvalterregistrerte finansielle instrumenter	309

6.4	Omsetningsgjeldsbrev	309
6.4.1	Innledning	309
6.4.1.1	Oversikt	309
6.4.1.2	Hva som er omsetningsgjeldsbrev	310
6.4.1.3	Ekstinksjon av utstederinnsigelser	311
6.4.1.4	Ekstinksjon av tredjepartsinnsigelser	313
6.4.2	Ekstinksjonsregelens anvendelsesområde	313
6.4.3	Vilkår for ekstinksjon	314
6.4.3.1	Oversikt	314
6.4.3.2	Legitimasjon	315
6.4.3.3	Sikringsakt	317
6.4.3.4	God tro	317
6.4.4	Virkninger av ekstinksjon	318
6.5	Aksjer	319
6.5.1	Innledning	319
6.5.2	Aksjer som ikke er registrert i en verdipapirsentral	320
6.5.2.1	Oversikt	320
6.5.2.2	Hjemmelskonflikten	321
6.5.2.3	Suksesjonskonflikten	321
6.5.3	Aksjer som er registrert i en verdipapirsentral	321
6.6	Øvrige formuesgoder	322
6.6.1	Innledende bemerkninger	322
6.6.2	Immaterielle rettigheter	322
6.6.2.1	Oversikt	322
6.6.2.2	Patenter	323
6.6.2.3	Designretter	324
6.6.2.4	Planteforedlerretter	325
6.6.2.5	Varemerker	326
6.6.3	Livsforsikringsavtaler	326
6.6.3.1	Oversikt	326
6.6.3.2	Hjemmelskonflikten	327
6.6.3.3	Suksesjonskonflikten	327
Kapittel 7 Kreditorbeslag		329
7.1	Innledning	329
7.2	Rettighetsovergang ved kreditorbeslag	330
7.2.1	Problemstillingen	330
7.2.2	Utlegg	330
7.2.3	Konkurs	331
7.2.4	Andre former for kreditorbeslag	332
7.3	Hovedregelen om beslagsretten	333
7.3.1	Innledende bemerkninger	333
7.3.2	Ethvert formuesgode	334
7.3.2.1	Generelt om begrepet formuesgode	334

	7.3.2.2	Formuesgodet som dekningsobjekt	334
	7.3.2.3	Grensen mot personlige goder	335
	7.3.2.4	Grensen mot offentligrettslige goder	335
	7.3.2.5	Formuesgoder i utlandet	336
7.3.3		Kan omgjøres i penger	336
	7.3.3.1	Oversikt	336
	7.3.3.2	Ulike omgjøringsformer	337
	7.3.3.3	Forutsetningen om lovlig omgjøring	338
	7.3.3.4	Lovfestede omsetningsforbud	338
	7.3.3.5	Offentligrettslige omsetningsbegrensninger . . .	340
	7.3.3.6	Privatrettslige omsetningsbegrensninger	341
7.3.4		Tilhører skyldneren	342
	7.3.4.1	Problemstillingen	342
	7.3.4.2	Beslagsretten beror på en sammensatt vurdering	343
	7.3.4.3	Noen typiske bevismomenter	344
	7.3.4.4	Skyldnerens legitimasjon gir ikke grunnlag for beslag	349
	7.3.4.5	Skyldnerens proformaoverføringer	352
	7.3.4.6	Rettslige klassifikasjonsspørsmål	359
	7.3.4.7	Beslagsrett og prioritet	365
7.3.5		På beslagstiden	366
	7.3.5.1	Innledende bemerkninger	366
	7.3.5.2	Nærmere om beslagstiden	366
	7.3.5.3	Formuesgoder som ikke lenger tilhører skyldneren	367
	7.3.5.4	Skyldnerens senere erverv	367
7.3.6		Lovfestede unntak	370
	7.3.6.1	Oversikt	370
	7.3.6.2	Skyldnerens unntaksrett	371
	7.3.6.3	Beslagsforbud og beslagsfrihet	371
	7.3.6.4	Prosessuelle begrensninger	372
7.3.7		Private beslagsforbud	373
	7.3.7.1	Oversikt	373
	7.3.7.2	Hensyn og begrunnelse	373
	7.3.7.3	Beslagsforbud og rådighetsbegrensning	374
	7.3.7.4	Rettsvern	374
	7.3.7.5	Tillitsmann	376
	7.3.7.6	Omdannelse og ombytting	376
	7.3.7.7	Bestemmelse om beslagsfrihet i særlige tilfeller	377
7.4		Utvidet beslagsrett (kreditorekstinksjon)	377
	7.4.1	Innledende bemerkninger	377
	7.4.1.1	Problemstillingen	377

	7.4.1.2	Forutsetningen om gyldig erverv	378
	7.4.1.3	Oversikt over den videre fremstillingen	380
7.4.2		Rettsvernsreglernes funksjon og begrunnelse	380
	7.4.2.1	Oversikt	380
	7.4.2.2	Faren for kreditorsvik	381
	7.4.2.3	Notoritet	382
	7.4.2.4	Publisitet	383
	7.4.2.5	Sidevirkninger av rettsvernkrav	385
	7.4.2.6	Forholdet til omstøtelsesreglene	386
	7.4.2.7	Rettsvernkravet er absolutt	386
7.4.3		Fast eiendom	394
	7.4.3.1	Oversikt	394
	7.4.3.2	Rettsvern mot utlegg	394
	7.4.3.3	Forholdet til tvangsloven §§ 7-13 og 7-14	397
	7.4.3.4	Rettsvern i konkurs	400
	7.4.3.5	Nærmere om «rett som er stiftet ved avtale»	402
	7.4.3.6	Rettsvernkravet når A mangler grunnboks- hjemmel	406
	7.4.3.7	Lovfestede unntak fra rettsvernkravet	410
	7.4.3.8	Hevd som rettsvernssurrogat	413
7.4.4		Alminnelig løssøre	418
	7.4.4.1	Oversikt	418
	7.4.4.2	Det alminnelige overleveringskravet	419
	7.4.4.3	Overleveringskravets modaliteter	423
	7.4.4.4	Den såkalte interesselæren	424
	7.4.4.5	Tilvirkningskontrakter	429
	7.4.4.6	Særlig om forbrukerkontrakter	432
	7.4.4.7	Kort om pantsettelse og andre rettigheter	433
7.4.5		Enkle gjeldsbrev og enkle krav	434
	7.4.5.1	Innledende bemerkninger	434
	7.4.5.2	Avhendelse av enkle gjeldsbrev	435
	7.4.5.3	Avhendelse av enkle krav	436
	7.4.5.4	Pantsettelse av enkle pengekrav	436
	7.4.5.5	Faktoring	437
7.4.6		Andre formuesgoder	439
	7.4.6.1	Innledende bemerkninger	439
	7.4.6.2	Realregistrerbare formuesgoder	440
	7.4.6.3	Finansielle instrumenter	442
	7.4.6.4	Omsetningsgjeldsbrev og andre verdipapirer	444
	7.4.6.5	Aksjer	446
	7.4.6.6	Immaterielle rettigheter	447
	7.4.6.7	Registrerte livsforsikringer	448
7.5		Nærmere om beslagsretten i hjemmelstilfellene	449
	7.5.1	Utgangspunktet	449

7.5.2	Rettighetsovergangen inter partes	450
7.5.3	Særlig om stansingsretten	451
7.5.3.1	Innledende bemerkninger	451
7.5.3.2	Forholdet til de kontraktsrettslige reglene	451
7.5.3.3	Stansingsrettens innhold	452
7.5.3.4	Stansingsretten tapes når tingen er «overgitt» ..	453
7.5.3.5	Stansingsretten må utøves	462
7.5.4	Særlig om hevingsretten	463
7.5.4.1	Innledende bemerkninger	463
7.5.4.2	Medkontrahentens hevingsrett	463
7.5.4.3	Begrensninger i hevingsretten	465
7.5.4.4	Forholdet til de kontraktsrettslige reglene	466
7.6	Konkurrerende kreditorbeslag	467
7.6.1	Problemstillingen	467
7.6.2	Flere utlegg i samme formuesgode	467
7.6.3	Utleggs stilling i konkurs	468
7.6.3.1	Problemstillingen	468
7.6.3.2	Rettsvern	468
7.6.3.3	Omstøtelse	469
7.6.4	Flere beslag i suksjonsrekken	470
Kapittel 8	Omstøtelse	472
8.1	Innledning	472
8.1.1	Begrepet omstøtelse	472
8.1.2	Rettslig plassering og virkefelt	473
8.1.3	Omstøtelsesreglenes formål og funksjon	473
8.1.4	Omstøtelse på objektivt eller subjektivt grunnlag	474
8.1.5	Omstøtelse som selvstendig kravgrunnlag	475
8.1.6	Oversikt over den videre fremstillingen	475
8.2	Gaver	476
8.2.1	Oversikt	476
8.2.2	Gjenstand for omstøtelse: Gave	477
8.2.2.1	Oversikt	477
8.2.2.2	Formuesforskyvning	478
8.2.2.3	Gavehensikt	482
8.2.2.4	Særlig om gavesalg	485
8.2.2.5	Gavelignende disposisjoner	487
8.2.2.6	Leilighetsgaver og lignende gaver	488
8.2.3	Grunnlag for omstøtelse	490
8.2.4	Omstøtelsesfristen	490
8.2.4.1	Oversikt	490
8.2.4.2	Hovedregelen	491
8.2.4.3	Gaver til skyldnerens nærstående	491
8.2.4.4	Gaver til skyldnerens ektefelle, samboer eller forlovede	491

8.3	Ekstraordinær betaling	492
8.3.1	Oversikt	492
8.3.2	Gjenstand for omstøtelse: Betaling av gjeld	493
8.3.2.1	Oversikt	493
8.3.2.2	Begrepet gjeld	494
8.3.2.3	Generelt om betaling	496
8.3.2.4	Betaling og selvstendig handel	498
8.3.2.5	Betaling og restitusjon	500
8.3.2.6	Betaling og innfordring	501
8.3.2.7	Betaling og motregning	502
8.3.2.8	Betaling og sikkerhetsstillelse	504
8.3.2.9	Betaling og ombytting	504
8.3.2.10	Særlig om enkle fordringer	504
8.3.3	Grunnlag for omstøtelse	505
8.3.3.1	Oversikt	505
8.3.3.2	Usedvanlige betalingsmidler	506
8.3.3.3	Før normal betalingstid	508
8.3.3.4	Beløp som betydelig har forringet skyldnerens betalingsevne	511
8.3.3.5	Ordinærreservasjonen	515
8.3.4	Omstøtelsesfristen	519
8.3.4.1	Hovedregelen	519
8.3.4.2	Betaling til skyldnerens nærstående	519
8.3.4.3	Ektefelle, ugifte samboende eller forlovede ...	521
8.4	Motregning	521
8.4.1	Innledende bemerkninger	521
8.4.2	Fordring ervervet fra tredjeperson	522
8.4.3	Andre fordringer	523
8.4.4	Etterprioriterte fordringer	523
8.5	Sikkerhetsstillelse for eldre gjeld	524
8.5.1	Oversikt	524
8.5.2	Gjenstand for omstøtelse: Sikkerhetsstillelse	525
8.5.2.1	Oversikt	525
8.5.2.2	Pantsettelse	525
8.5.2.3	Annen sikkerhetsstillelse	526
8.5.2.4	Unntaket for enkle fordringer	527
8.5.2.5	Unntaket for finansiell sikkerhetsstillelse	527
8.5.3	Grunnlag for omstøtelse	528
8.5.3.1	Oversikt	528
8.5.3.2	Eldre gjeld	528
8.5.3.3	Forsinket rettsvern	531
8.5.3.4	Enkelte særlige spørsmål	533
8.5.4	Omstøtelsesfristen	536
8.6	Utlegg	537

8.7	Omstøtelse på subjektivt grunnlag	537
8.7.1	Oversikt	537
8.7.2	Historisk utvikling	538
8.7.3	Gjenstand for omstøtelse: Disposisjoner	541
8.7.3.1	Innledende bemerkninger	541
8.7.3.2	Disposisjoner	541
8.7.3.3	Faktiske handlinger og unnløtelser	542
8.7.3.4	Særlig om utlegg	543
8.7.3.5	Personkretsen	544
8.7.4	Disposisjonens kreditorskadelige virkninger	544
8.7.4.1	Oversikt	544
8.7.4.2	Kreditorbegunstigelse	544
8.7.4.3	Kreditorunndragelse	546
8.7.4.4	Gjeldsforøkelse	547
8.7.5	Skyldnerens økonomiske stilling	548
8.7.5.1	Innledende bemerkninger	548
8.7.5.2	Begrunnelse og funksjon	548
8.7.5.3	Svak økonomisk stilling	549
8.7.5.4	Svekket økonomisk stilling	551
8.7.5.5	Enderinger i skyldnerens økonomiske situasjon	552
8.7.6	Utilbørighetskriteriet	552
8.7.6.1	Innledende bemerkninger	552
8.7.6.2	Utilbørighetskriteriet som rettslig standard	553
8.7.6.3	Vurderingstemaet	553
8.7.6.4	Momenter i vurderingen	555
8.7.7	Den annen parts kunnskap	561
8.7.7.1	Innledende bemerkninger	561
8.7.7.2	Kunnskapskravets innhold	562
8.7.7.3	Det avgjørende tidspunktet	563
8.7.7.4	Beviskravet for faktisk kunnskap	563
8.7.7.5	Aktsomhetsvurderingen	564
8.7.7.6	Identifikasjon	567
8.7.8	Omstøtelsesfristen	568
8.8	Rettsvirkninger av omstøtelse	568
8.8.1	Innledende bemerkninger	568
8.8.2	Omstøtelse på objektivt grunnlag	569
8.8.2.1	Oversikt	569
8.8.2.2	Berikelse	569
8.8.2.3	Unntak for utbytte vunnet i god tro	572
8.8.2.4	Særregelen i § 5-11 første ledd tredje punktum	573
8.8.2.5	Oppgjøret	573
8.8.2.6	Krav mot tredjemann	574

8.8.3	Omstøtelse på subjektivt grunnlag	576
8.8.3.1	Oversikt	576
8.8.3.2	Boets tap	576
8.8.3.3	Oppgjør ved tilbakelevering	577
8.8.3.4	Lemping av ansvar	578
8.8.3.5	Krav mot tredjemann	578
8.8.4	Foreldelse	579
Kapittel 9	Innledning til panteretten	581
9.1	Introduksjon	581
9.1.1	Panterett som en særrett til dekning	581
9.1.2	Særrett inter partes	581
9.1.3	Særrett overfor tredjepart	582
9.1.4	Oversikt over den videre fremstillingen	582
9.2	Panterettslige grunnbegreper	582
9.2.1	Oversikt	582
9.2.2	Pantekrav og pantobjekt	583
9.2.3	Avtalepant, utleggspant og legalpant	584
9.2.3.1	Oversikt	584
9.2.3.2	Avtalepant	584
9.2.3.3	Utleggspant	584
9.2.3.4	Legalpant	585
9.2.4	Håndpant og underpant	585
9.2.4.1	Oversikt	585
9.2.4.2	Underpant	585
9.2.4.3	Håndpant	586
9.2.5	Persongalleriet i panteretten	586
9.3	Objekter som kan pantsettes	587
9.3.1	Problemstillingen	587
9.3.2	Panterett i fast eiendom	587
9.3.3	Panterett i realregistrerbare formuesgoder	588
9.3.4	Panterett i alminnelig løsøre	588
9.3.5	Panterett i enkle pengekrav	589
9.3.6	Særlig om faktoring	590
9.3.7	Panterett i driftstilbehør og varelager	590
9.3.7.1	Oversikt	590
9.3.7.2	Næringsdrivende	591
9.3.7.3	Driftstilbehør	592
9.3.7.4	Særskilt pantsettelse av bestemte typer driftstilbehør	594
9.3.7.5	Varelager	594
9.3.7.6	Driftstilbehør og varelager som tingsinnbegrep	595
9.3.8	Panterett i andre formuesgoder	596

	9.3.8.1	Oversikt	596
	9.3.8.2	Verdipapirer og innløsningspapirer	597
	9.3.8.3	Aksjer	597
	9.3.8.4	Medlemskap i samvirkeforetak	597
	9.3.8.5	Atkomstdokument til leierett eller borettil husrom	598
	9.3.8.6	Patenter og planteforedlerretter	598
9.4		Pantekravet	599
	9.4.1	Innledende bemerkninger	599
	9.4.2	Spesialitetsprinsippet	599
	9.4.3	Hovedfordringen	600
	9.4.4	Tilleggsfordringer	600
9.5		Salgspant	601
	9.5.1	Innledende bemerkninger	601
	9.5.2	Avtale om salgspant	601
		9.5.2.1 Oversikt	601
		9.5.2.2 Salgspant må avtales	602
		9.5.2.3 Avtalen må være gyldig og lovlig	602
		9.5.2.4 Hvilke krav som kan sikres	604
		9.5.2.5 Hvilke ting som kan beheftes	605
	9.5.3	Rettsvern	607
		9.5.3.1 Oversikt	607
		9.5.3.2 Rettsvern ved forbrukerkjøp	607
		9.5.3.3 Rettsvern ved andre kjøp	609
		9.5.3.4 Rettsvern for salgspant i motorvogn	610
		9.5.3.5 Salgspant i deler og tilbehør	611
		9.5.3.6 Salgspant i flere ting kjøpt under ett	612
	9.5.4	Bortfall	612
		9.5.4.1 Oversikt	612
		9.5.4.2 Bortfall ved sammenføyning	613
		9.5.4.3 Bortfall ved bearbeidelse og påkostning	614
		9.5.4.4 Bortfall ved foreldelse	617
	9.5.5	Rett som likestilles med salgspant	617
		9.5.5.1 Oversikt	617
		9.5.5.2 Eiendomsforbehold mv.	617
		9.5.5.3 Leieavtaler	618
		9.5.5.4 Leiefinansiering	620
9.6		Rådighet over pantet	622
	9.6.1	Oversikt	622
	9.6.2	Rettslig rådighet over pantet	622
		9.6.2.1 Innledende bemerkninger	622
		9.6.2.2 Rettslige disposisjoner over pantet	622
		9.6.2.3 Rettslige disposisjoner over deler og tilbehør ..	623
		9.6.2.4 Særlig om tingsinnbegrepspant	624

9.6.3	Faktisk rådighet over pantet	624
9.6.4	Plikter og ansvar	625
9.6.4.1	Oversikt	625
9.6.4.2	Tilsyns- og vedlikeholdsplikt	625
9.6.4.3	Pantsetters forsikringsplikt	626
9.6.4.4	Sanksjoner ved pliktbrudd	626
9.7	Realisasjon av pantet	627
9.7.1	Oversikt	627
9.7.2	Tvangsdekning i realregistrerte formuesgoder	628
9.7.3	Tvangsdekning i alminnelig løsøre	630
9.7.4	Tilbakelevering til salgspanthaver	631
9.7.5	Tvangsdekning i finansielle instrumenter og pengekrav ..	632
9.7.5.1	Innledende bemerkninger	632
9.7.5.2	Finansielle instrumenter	632
9.7.5.3	Pengekrav	633
9.7.5.4	Penger	633
9.7.5.5	Immaterialrettigheter	633
9.7.5.6	Andre formuesgoder	634
9.7.6	Tvangsdekning i atkomstdokumenter	634
9.8	Pantets stilling i konkurs	634
9.8.1	Oversikt	634
9.8.2	Panthavers dividenderett	635
9.8.2.1	Problemstillingen	635
9.8.2.2	Begrenset dividenderett	635
9.8.2.3	Overføring av pant etter konkursloven § 117c ..	638
9.8.2.4	Foreløpig dividende	639
9.8.2.5	Fellespant	640
9.8.3	Boets salgsrett	642
9.8.3.1	Oversikt	642
9.8.3.2	Hovedregelen	643
9.8.3.3	Krav til samtykke	643
9.8.3.4	Inndrivelse av lovbestemt pant	644
9.8.4	Utløsning av panthavere	644
9.8.4.1	Innledende bemerkninger	644
9.8.4.2	Skritt til å inndrive	645
9.8.4.3	Utløsningsplikten	645
9.8.4.4	Forholdet til etterfølgende panthavere	645
9.8.5	Tilbakeholdsrett og annen sikkerhetsrett	646
Kapittel 10 Opplåning av panteretter		647
10.1	Innledning	647
10.1.1	Utgangspunkt og problemstilling	647
10.1.2	Opplåning som rettslig fenomen	648
10.1.3	Den tinglyste ramme som utgangspunkt	649

10.1.4	Oversikt over den videre fremstillingen	649
10.2	Terminologi og begreper	650
10.2.1	Oversikt	650
10.2.2	Panterett, krav og sikring	650
10.2.3	Reelle og gjorte pantobligasjoner	651
10.2.4	Konkrete og abstrakte panteretter	652
10.2.5	Opplåning og gjenopplåning	653
10.3	Opplåningsrett inter partes	654
10.3.1	Innledende bemerkninger	654
10.3.2	Avtalerettslig grunnlag for opplåning	654
10.3.2.1	Problemstillingen	654
10.3.2.2	Tolking av pantsetters avtale med panthaveren	655
10.3.2.3	Særlig om vide og generelle pantsettelses- erklæringer	656
10.3.3	Avtalte begrensninger av opplåningsretten	657
10.3.3.1	Problemstillingen	657
10.3.3.2	Pantsetters avtale med etterfølgende rettighetshavere	658
10.3.3.3	Avtaleregulering mellom panthaverne	658
10.4	Opplåningsrett overfor tredjepart	659
10.4.1	Problemstillingen	659
10.4.2	Opplåningsrett overfor etterfølgende avtaleerhverver	661
10.4.2.1	Hovedregelen	661
10.4.2.2	Unntaket ved bortfall av panterett	663
10.4.2.3	Unntaket for illojal opplåning	664
10.4.3	Opplåningsrett overfor etterfølgende kreditor	667
10.4.3.1	Hovedregelen	667
10.4.3.2	Unntak for normale rutiner	668
10.4.3.3	Unntak ved fare for tap	669
10.4.3.4	Noen særlige tilfeller	670
10.5	Trekantede prioritetskonflikter	671
	Forkortelser	674
	Litteratur	676
	Lovregister	686
	Domsregister	707
	Stikkordregister	718